

زیست‌چینه‌نگاری سازند آسماری در کوه چهل‌چشمه (جنوب شرق شیراز)

سید محمود حسینی‌نژاد^{۱*}، حمیده نوروزپور^۲

۱- عضو هیات علمی دانشکده علوم زمین، دانشگاه دامغان، صندوق پستی 136716411

E-mail: hosseininejad@du.ac.ir

۲- استادیار دانشگاه پیام نور، دانشکده علوم، گروه زمین‌شناسی، تهران، ایران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵-۳۶۹۷

ایران

E-mail: Hamidehnoroozpour@yahoo.com

hamideh.noroozpour@pnu.ac.ir

چکیده

در این تحقیق به منظور مطالعه زیست‌چینه‌نگاری و محیط رسوبی سازند آسماری یک رخمون در برش کوه چهل‌چشمه (جنوب شرق شیراز) به ضخامت ۱۵۰ متر به همراه ۷۰ مقطع نازک مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. برش چهل‌چشمه کوه چهل‌چشمه از نظر سنگ چینه‌شناسی شامل، آهک متوسط تا ضخیم لایه خاکستری کرم‌رنگ تا نخودی است. بر اساس زیست‌چینه‌نگاری ۲۰ جنس و ۲۴ گونه از روزن‌داران بنتیک شناسایی گردید. در برش چهل‌چشمه دو بیوزون معرفی گردید.

1- *Nummulites intermedius*- *Nummulites fichteli*- *Nmmulites vascus* Assemblage Zone

برای این بیوزون سن الیگوسن (روپلین-چاتین) پیشنهاد گردید.

2- *Peneroplis evolutus* -*Austroterillina howchini* Assemblage -Zone

برای این بیوزون سن میوسن زیرین (آکی‌تائین) پیشنهاد گردید.

کلیدواژه: ریزرخساره‌ها، محیط رسوبی، سازند آسماری، شیراز

Biostratigraphy of the Asmari Formation in Chehelcheshmeh section (SE Shiraz)

Seyyed Mahmood Hoseininezhad¹, Hamideh Noroozpour²

Hamidehnoroozpour@yahoo.com

hamideh.noroozpour@pnu.ac.ir

2- PhD of Biostratigraphy and Paleontology, Department of Geology, Faculty of Geo Sciences, Damghan University, E-mail: hosseininejad@du.ac.ir

1 Assistant Professor, Payame Noor University (PNU), Faculty of Science, Department of Geology,

Tehran, Iran, P.O.BOX 19395-3697

Abstract

In this research 150m thick Asmari Formation in Chehelcheshmeh section (Southeast Shiraz) with the 70 thin sections were studied. The Asmari Formation lithostratigraphically consists of medium to thick bedded gray to buff limestone. Based on biostratigraphic study of the studied interval, 20 genus and 24 species of benthic foraminifera were identified. In this section two biozone have been introduced.

1- *Nummulites intermedius*- *Nummulites fichteli*- *Nmmulites vascus* Assemblage Zone

For this biozone the age Oligocene (Rupelian-Chatian) is suggested.

2- *Peneroplis evolutus* -*Austroterillina howchini* Assemblage –Zone

This biozone indicates early Miocene (Acithanian).

Keywords: Microfacies, Depositional Environment, Asmari formation, Ramp

مقدمه

سازند آسماری با سن الیگوسن -میوسن، مهم ترین سنگ مخزن نفت در حوضه زاگرس است. در محل برش نمونه در تنگ گل ترش در دامنه جنوب غربی کوه آسماری، این سازند ۳۱۴ متر ضخامت دارد و از نظر سنگ شناسی شامل سنگ آهک های مقاوم به رنگ کرم تا قهوه ای می باشد (مطیعی ۱۳۷۲). سازند آسماری در اکثر مناطق زاگرس شامل سنگ های کربناته می باشد اما در برخی مناطق در بردارنده ماسه سنگ و سنگ های تبخیری نیز می باشد. رسوبات تبخیری کلهر در منطقه لرستان و رسوبات ماسه سنگی اهواز در منطقه خوزستان دو بخش سازند آسماری را تشکیل می دهند. زیست چینه نگاری سازند

آسماری برای اولین بار توسط وایند (۱۹۶۵) تدوین گردید. آدامز و بورژوا (۱۹۶۷) و کلانتری (۱۳۷۱) نیز ضمن بررسی پژوهش های قبلی ویژگی های سنگ شناسی و فسیل شناسی سازند آسماری را توصیف کردند. در سال های اخیر نیز اهرنبرگ و همکاران (۲۰۰۷)، وزیری مقدم (۱۳۸۹) و لارسن و همکاران (۲۰۰۹) مطالعات وسیعی در زمینه زیست چینه نگاری و محیط رسوبی سازند آسماری در مناطق مختلف زاگرس انجام داده اند. هدف اصلی این مقاله بررسی چینه نگاری زیستی سازند آسماری در کوه چهل چشمه در جنوب شرق شیراز می باشد.

موقعیت جغرافیایی و راه های ارتباطی منطقه

منطقه مورد مطالعه در حوضه زاگرس چین خورده و در ناحیه فارس واقع شده است. برش برداشت شده در فارس و نزدیک به شهرستان سروستان در جنوب شرق شیراز قرار دارد. شکل ۱ تصویر ماهواره ای منطقه مورد مطالعه را نشان می دهد.

شکل ۵. تصویر ماهواره ای برش کوه چهل چشمه در جنوب شرقی شیراز (علامت ستاره)

چینه نگاری